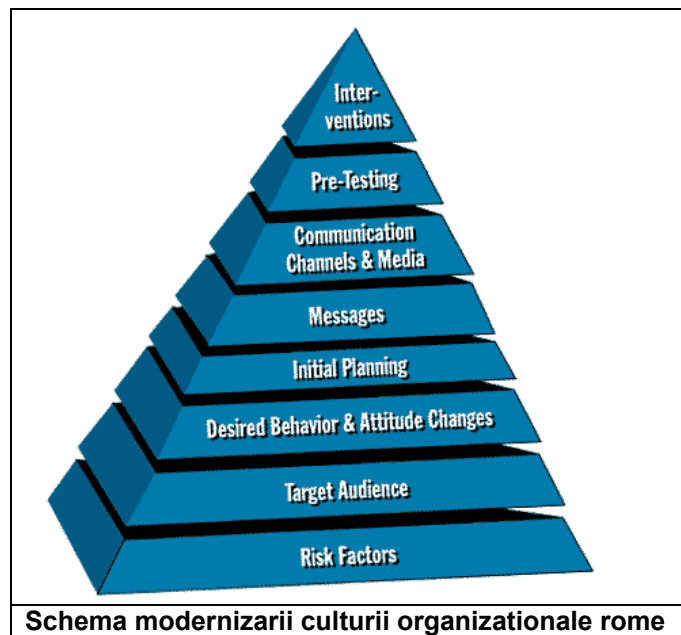


MODERNIZAREA CULTURII ORGANIZATIONALALE ROME

Plan national 2009 – 2019



“Libertatea nu este dreptul de a face ceea ce vrem, ci ceea ce se cuvine” (Abraham Lincoln)

Forta unei democratii se masoara prin politicile fata de romi (Václav Havel)

Autori:

Nicolae Paun, deputatul romilor in Parlamentul Romaniei

Vasile Ionescu, Alianta Comunitatilor si Organizatiilor Rome pentru Dezvoltarea Planului National pentru Romi

Catalin Manea, Partida Romilor “Pro Europa”

Maria Ionescu, Agentia Nationala pentru Romi

Abstract

*Planul national de modernizare a culturii organizationale rome propus **Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului National** de catre **Subcomisia Parlamentara pentru Romi** si **Conventia Cadru a Asociatiilor Romilor** porneste de la constatarea ca, devalorizate moral si social, normele, atitudinile si comportamentele sociale ale etnoculturii rome au devenit sursa principala a unor confruntari generalizate, la scara europeana. Procesul schimbarii sociale a presupus, in 2009, implicarea romilor insisi in identificarea si implementarea solutiilor de redresare si revitalizare a etnoculturii rome, prin crearea *Subcomisiei Parlamentare pentru Romi*, si dezvoltarea unei retele nationale de comunicare, prin crearea unui numar de 32 de Centre Judetene pentru Romi (prevazute 42). Din 2010, operationalizarea acestui Plan va capata dimensiune europeana, urmand a fi lansat, in cadrul campaniei europene C.R.E.D.O. (Citizen, Rom, Equal, Democracy, Organisation), cu prilejul Summit-ului UE dedicat romilor (Cordoba, 7-8 aprilie 2010). Se propune un parteneriat activ intre **Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului National** si actorii sociali si se solicita reformarea **Centrului National de Cultura al Romilor**, institutie in subordine.*

Documentul a fost propus elaborarii in sedinta Subcomisiei Parlamentare pentru Romi din 20 octombrie 2009

I. Cadrul de diagnoza al Planului national de modernizare a culturii organizationale rome

Devalorizate moral si social, normele, atitudinile si comportamentele sociale ale etnoculturii rome au devenit sursa principala a unor confruntari generalizate, la scara europeana. Stereotipia generalizata despre romi, in aceasta actuala restructurare si resolidarizare globala a societatii contemporane, este cea a *"blatistului"* (free rider), trisand, incapabil sa-si asume imperativele etice ale sociabilitatii, fie ea europeana, statala sau etnoculturala (roma), nici sa se adapteze noilor tehnologii, fapt care pune in discutie polemica insasi legitimitatea solicitarii *"dreptatii sociale"*, distributiei echitabile a bunurilor comune, la nivel european, statal, chiar etnocomunitar.

Parerile despre aceasta degradingolada morala a etnoculturii rome sunt impartite: se vorbeste despre saracie extrema si interventie asistentiala, dar si despre criminalitate si igienizare sociala, discursuri, care se anuleaza unul pe celalalt, dar care solicita o regandire a problematicii rome si urgentarea unor reglementari si masuri active. Radicalii repun pe tapet teoriile inferioritatii rasiale si atavismului criminal al romilor, ca imagine a Raului (o minoritate asociala, neintegrabila); moderatii includ situatia socio-economica precara a romilor intr-o scuzabila sociologie a deviantei si a *"starii de exceptie"*, care isi au originea in secolele de sclavie a acestora. Discurs recurent, prezent in toate marile epoci de schimbare a mentalitatilor, fie ca e vorba de Renastere, Vechiul Regim, Epoca Luminilor sau Modernitate, *"inadaptarea"* romilor la politicile sistematice de excludere in ghetouri de catre comunitatea locala, e o incercare de evitare a condamnarii perpetue la moarte civila.

Ghetoul, ca ingradire spatiala/sociala, si cersetoria, repere ale naufragiului demnitatii umane si valorilor Umanismului, par sa semnifice noua identitate europeana a romilor romani, ca recadere in istorie – o situatie care irita pe toata lumea, romi si neromi. Un excurs in imagologia si imageria istoriei europene reda acelasi profil ubicuu si donquijotesc, sociopat, a *"neamului cantaret"*, intre disperare si dezmat, intr-un perpetuu du-te/vino prin subistoria europeana: cersind, cantand, ghicind, sterpelind, practicand varii meserii de subzistenta, in undergroundul prezervat, segregat, al ghetto-ului vremelnic. In cazul Romaniei, aceste segregari prin norme sociale, au fost sustinute in mod regulat de norme juridice, de la legislatia robiei/sclaviei (1385 – 1856), la decrete si acte de guvernament, inclusiv cele care au declansat Holocaustul romilor (1938- 1945) sau integrarea fortata - Platforma PCR *"Integrarea tiganilor (1977-1983) etc.*

Intre timp, problemele romilor din Romania, ca grupuri cu risc ridicat de excluziune sociala, au devenit probleme ale serviciilor sociale in majoritatea tarilor Uniunii Europene, in special in tarile dezvoltate economic, Franta, Italia, Spania si, recent, Irlanda si Anglia. Chiar fara o nisa ocupationala compatibila si in conditiile barierelor de protejare a pietei muncii, impuse de statele europene, multi romi prefera sa emigreze, chiar si numai pentru a apela la serviciile publice sau a trai din expediente. Neprevazut si in plina expansiune, valul de migratie la scara europeana al *"noilor veniti"*, in absenta unor politici si resurse adecvate, pune in dificultate bugetele autoritatilor locale, alimenteaza disconfortul comunitar si resentimentele, inclusiv o reflectie generala asupra responsabilitatii statelor fata de cetatenii sai, iar in cazul apartenentei la o comunitate etnica, in special cazul romilor, la incapacitatea acestora de a-si exercita drepturile. Acceptarea romilor in Europa a ramas o strategie de supravietuire, cu tehnici adaptate, in functie de culturile dominante. *Forta unei democratii se masoara prin politicile fata de romi*, considera Václav Havel, unul din marii refondatori ai democratiei europene, si sunt destui romi care inca mai spera.

In cei aproape 20 de ani de posttotalitarism, in Romania s-a optat pentru o continuitate in integrarea indistincta intr-o cetatenie nediferentiata, inclusiv drepturile politice, derivate din statutul recunoscut de minoritate nationala/etnica, nefiind normativizate, limitate la dreptul vag de a alege si a fi ales, ca libera deplasare in spatiul social, in cadrul unui sistem de stratificare si comunicare interindividuala. Nu s-a avut in vedere deprivarea istorica a romilor, nici faptul ca absenta resurselor integrative, consecinta a prabusirii economiei Romaniei, ar putea bloca oferta. Consecinta a fost o reghetoizare a comunitatilor locale rome care, in cautarea resurselor de supravietuire, au fost siliti sa se *"expatrieze"*

sau sa cada in dependenta severa, solicitand asistare sociala. Nefinantate, strategiile si programele de (re)insertie nu au putut deveni paleative, adancind saracia acestora, ramase "masini de vot", la dispozitia celor interesati. Situatia disperata a acestor comunitati aflate in lupta pentru supravietuire, la limita periferiei existentiale, in pofida eforturilor organizatiilor rome si donorilor straini, a indus la aparitia unei contraculturi rome, fie sub forma unui individualism negativ, care afecteaza atat statutul de cetatean, cat si pe cel etnocultural/etnopolitic, fie sub forma unei ubicuitati identitare si teritoriale care face dificila analizarea si aplicarea solutiilor de remediere sociala.

Consecinta acestui blocaj este o precaritate a spatiului public/consensului rom, absenta unei comunicari organizationale eficiente, care impiedica procesele de influentare sociala, competitia slaba a pietei interne de idei/realitati sociale, amplificand decalajul socio-cultural dintre normele, valorile si comportamentele sociale ale membrilor etnoculturii rome vs. cele ale culturilor de contact. In vreme ce aspiratia si competitia culturilor moderne este eficientizarea structurilor de invatare sociala/publica, pentru a face fata noilor provocari ale societatii globale, cultura organizationala roma ramane subdezvoltata, cu elite heteronome, educate inafara propriului sistem. (Re)Solidarizarea, in viziunea UE si a multiculturalismului presupune o refondare a statutului de cetatean, in sensul dezvoltarii unei cetatenii active, a unei culturi organizationale care sa afirme o etica sociala cu norme, valori si comportamente sociale unitare.

II. Obiectivele PNR in cadrul Directiilor de actiune ale Programului de guvernare

Obiectivele PNR propun o disjungere (in abordare) si o complementaritate (in executie) intre drepturile si libertatile fundamentale asigurate romilor, ca cetateni, in asigurarea unei "societati decente" (in care institutiile nu-si discrimineaza cetatenii), si drepturile si indatoririle etnice ale acestora, in special in *asumarea unei eticii sociale pozitive si imperative* (realitate-valoare-norma-comportament), in masura sa permita o crestere semnificativa a gradului de acedere al romilor la drepturile sociale/cetatenesti, dar si la cele etnoculturale/ etnocomunitare;

Obiectivele PNR au ca prioritate definirea si realizarea "**interesului comun**", "**binelui si dreptatii sociale**", in functie de subsidiaritatea contextului local, specificitatii si diferentelor subgrupale/regionale ("romanizati", "traditionali", romungre etc), realitatii economice etc. Binele comun", spre deosebire de "interesul personal" (care tine de decizia, inteligenta si bunastarea personala) este o asumare etica si etnica publica, derivata din sinteza modernizatoare a Romanipenului/ "Legii tiganesti" cu p r o g r e s u l m o r a l al societatii.

| | Obiectivele Planului National pentru Romi | Directii de actiune ale Programului de guvernare | PNR - structuri legislative si executive de implementare |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <p>Modernizarea culturii si structurii organizationale rome</p> <p>IMPLEMENTATORI: Centrul National de Politici Culturale pentru Romi</p> <p>A.C.O.R.D. – P.N.R. si Partida Romilor "Pro Europa"</p> <p>II.1. Grupul de lucru national pentru modernizarea culturii organizationale rome (educatia si formarea adultilor, educatie cetateneasca; cercetare Romanipen, Sclavie, Holocaust si Rasism</p> | <p>3. Egalitatea de șanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diminuarea discriminărilor etnice. • Creșterea eficienței structurilor instituționale și a personalului dedicat problematicii minorității rome, respectiv actualizarea strategiei în materie a Guvernului. <p>CULTURA ȘI PATRIMONIUL NATIONAL. I. <i>Principii generale</i></p> <p>1. Promovarea patrimoniului national, inclusiv cel ce apartine culturii minoritatilor</p> <p><i>Obiective de guvernare</i></p> <p>2. Protejarea patrimoniului cultural national, a celui aparținând culturii minoritatilor nationale, precum și a patrimoniului imaterial, prin programe și masuri specifice privind evaluarea, restaurarea și conservarea, respectiv punerea lor în valoare și reinsertia în viața comunității, prin dezvoltarea de proiecte integrate și de rețele de cooperare.</p> <p>7. Utilizarea fondurilor europene pentru sectorul culturii:</p> <p>-Încurajarea/ promovarea tradițiilor și meșteșugurilor</p> <p>- Formarea profesionala</p> <p>9. Promovarea valorilor culturii române precum și a celor aparținând minoritatilor nationale în circuitul cultural international și susținerea mobilității creatorilor, artiștilor, specialiștilor din sectorul culturii, prin implementarea unui program de masuri de sprijin, care sa cuprinda acordarea de sprijin financiar și material/logistic pentru rezidente, calatorii, studii și cercetari, pentru stimularea prezentei și poziționării pe piata culturala internationala.</p> <p>Directii de actiune (I.I.) EDUCATIE</p> <p>4. În domeniul învățământului și educației pentru minoritățile nationale se vor avea în</p> | <p>Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului National</p> <p>Comisia pentru cultura, arte, mijloace de informare în masa</p> <p>Comisia pentru egalitatea de șanse pentru femei și barbate</p> <p>Comisia pentru învățământ, știința, tineret și sport</p> <p>Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului</p> <p>Agentia nationala</p> |

| | | | |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I</p> | <p>II.2. Grupul de lucru national al mamelor rome pentru educatia si protectia copilului</p> <p>II.3. Grupul de lucru national pentru probleme de tineret si voluntariat (sub-rețele elevi, liceeni, studenti etc.)</p> <p>II.4. Grupul de lucru national pentru comunitatile religioase rome</p> <p>II.5. Grupul de lucru national pentru problemele comunitatilor traditionale si Romanipen</p> <p>II.6. Grupul de lucru national pentru educatie formala (cadre didactice, mediator scolari</p> <p>I.7. Grupul de lucru national pentru Campania, Comunicare si Media</p> | <p>vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • accesul egal la educatie în toate ciclurile de învățământ în institutii de sine statatoare sau multiculturale. • asigurarea cu manuale școlare în limba materna. • asigurarea conditiilor de însușire a limbii române și limbii materne. Disciplina limba și literatura româna se preda pe tot parcursul învățământului preuniversitar după programe școlare și manuale specifice. • în învățământul preuniversitar cu predare în limbile minoritatilomationale disciplinele se studiaza în limba materna, cu exceptia disciplinei limba și literatura româna. • promovarea interculturalitatii. <p>În structura ISE va functiona o sectie pentru cercetarea și dezvoltarea învățământului în limbile minoritatilor, cu rolul de a realiza o baza de documentare si baza de date educationala în domeniul curricular, a programelor de formare pentru cadrele didactice și înlesnirea învățământului profesional și tehnic.</p> <p>5. Eliminarea violentelor din școala și din jurul acesteia.</p> <p>6. Dezvoltarea de campusuri școlare integrate pentru educatia de baza, complementara și continua.</p> <p>1.2. Familia, protectia copilului si egalitatea de sanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea rețelei de servicii suport pentru integrarea familiei rome în societate. <p>1. Protectia copilului Directii de actiune (1.2.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acordarea de gratuitati în vederea accesului la educatia primara a copiilor din familiile sarace, mai ales din mediul rural (uniforma, rechizite, transport) și din cadrul etniei rome. <p>Tineret si sport Obiective de guvernare</p> <p>1. Sustinerea activitatilor de tineret specifice minoritatilor nationale, pentru întarirea diversitatii și incluziunea sociala a acestora.</p> | <p>pentru protectia copilului</p> |
| <p>II</p> | <p>Cooperare si parteneriat cu administratia publica, dezvoltare relatii cu institutiile europene si Diaspora roma (lobby, advocacy, monitorizare)</p> <p>IMPLEMENTATORI: Subcomisia Parlamentara pentru Romi si Guvernul Romaniei A.C.O.R.D. – P.N.R. si Partida Romilor “Pro Europa”</p> <p>I.1. Grupul de lucru national pentru cooperare si parteneriat cu administratia publica prin Centrele judetene pentru Romi, dezvoltare relatii cu institutiile europene si Diaspora roma</p> <p>I.2. Grupul de lucru national al monitorilor Centrelor Judetene pentru Romi</p> <p>I.3. Grupul de lucru national pentru consultanta juridica, monitorizare politici publice / migratie/ discriminare/rasism</p> | <p>REFORMA ADMINISTRATIEI PUBLICE Obiective de guvernare</p> <p>Creșterea autonomiei colectivitatilor locale prin infiintarea structurilor regionale si judetene, transferul de responsabilitati decizionale, precum și de resurse financiare și patrimoniale, cu respectarea principiului subsidiaritatii.</p> <p>Creștere a eficientei institutiionale și creștere a transparentei în relatia cu cetatenii, cu cetatenii apartinand minoritatii romilor in special.</p> <p>Creșterea calitatii și accesului minoritatii romilor la servicii publice.</p> <p>Directii de actiune</p> <p>1. Descentralizarea și creșterea eficientei administratiei publice locale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementarea masurilor de descentralizare cuprinse in strategiile sectoriale ale ministerelor de resort, strategiile judetene si locale. • Implementarea masurilor de descentralizare prevazute în strategia Ministerului sanatatii, care prevede transferul catre autoritatile locale a competentelor privind organizarea și functionarea asistentei comunitare, furnizata prin rețelele mediatorilor sanitari, numirea/eliberarea din functie a resurselor umane. <p>- în domeniul ordinii publice: consolidarea rolului autoritatilor locale prin înfiintarea politiei locale, cu competente inclusiv în domeniul circulatiei pe drumurile publice din interiorul localitatilor, si care sa coopteze si tineri apartinand minoritatii romilor.</p> <p>- Autoritatile administratiei publice centrale vor elabora politicile nationale care privesc administratia publica locala în colaborare cu structurile asociative ale autoritatilor administratiei publice locale.</p> <p>1. Politici europene</p> <p>Integrarea comunitatii rome: sustinem definirea unei strategii la nivel european de incluziune a romilor. Principiul egalitatii de șanse trebuie sa stea la baza acestor politici ca o garantie pentru eliminarea statutului de cetateni de mâna a doua.</p> <p>România va milita și pentru crearea unei Agentii Europene în domeniul incluziunii romilor, eventual gazduita chiar de tara noastra.</p> | <p>Prim-ministru</p> <p>Ministerul Administratiei și Internelor</p> <p>Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minoritatilor nationale</p> <p>Comisia pentru politica externa</p> <p>DAE/Departamentul Afaceri Europene</p> <p>Ministerul Afacerilor Externe</p> |
| | <p>Antreprenoriat social, dezvoltare comunitara regionala si locala</p> <p>IMPLEMENTATORI: Agentia Nationala pentru Romi</p> | <p>POLITICI ÎN DOMENIUL RELATIILOR INTERETNICE. Obiectiv de guvernare</p> <p>Îmbunatatirea situatiei romilor și continuarea politicilor de reducere a decalajelor dintre populatia roma și societate în ansamblu.</p> <p>Problematica legata de comunitatea romilor reprezinta un domeniu aparte, care necesita atât eforturi pe plan intern, cât și corelarea cu eforturile europene de eliminare a decalajelor în societate. Consideram necesare aplicarea mult mai eficienta a strategiei nationale și reorientarea acestei strategii spre programe specifice, menite sa asigure îmbunatatirea substantiala a situatiei romilor, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • consolidarea structurilor de implementare a strategiei pentru romi la nivel local; • realizarea unui parteneriat viabil între structurile administratiei publice și comunitatilor de romi; | <p>Ministerul Dezvoltarii Regionale și Turismului</p> <p>Comisia pentru sanatate și familie</p> <p>Ministerul Sanatatii</p> <p>Comisia pentru munca și protectie sociala</p> |

| | | | |
|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;">III</p> | <p>A.C.O.R.D. – P.N.R. si Partida Romilor “Pro Europa”</p> <p>III.1. Grupul de lucru national pentru facilitare/ mobilizare comunitara, ocupare, reconversie profesionala, mediul de afaceri, dezvoltare de nisha si retele pentru artistii liber profesionisti, artizanii populari si revalorizarea mestesugurilor</p> <p>III.2. Grupul de lucru national pentru sanatate comunitara (mediatori sanitari si asistenti sociali), intrajutorare si caritate pentru persoanele/ comunitatile in situatie de risc.</p> <p>III.3. Grupul de lucru national pentru locuire si habitat (reorganizare shatre/ mahalale/ “tziganii”)</p> | <ul style="list-style-type: none"> • rezolvarea problemelor legate de dreptul de proprietate asupra terenurilor și locuințelor detinute de romi și implementarea unor programe de reabilitare a locuințelor din zonele locuite de romi prin asigurarea energiei electrice, a apei potabile, a canalizării, a gazului metan, a salubrității; • Monitorizarea eficienței măsurilor ce vizează aspecte sectoriale (accesul pe piața muncii, promovarea de activități generatoare de venit, accesul la servicii medicale, reducerea abandonului școlar, promovarea valorilor artistice, crearea unor programe de educație civică, prevenirea infractionalității). | <p>Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale</p> <p>Comisia pentru politica economica, reforma și privatizare</p> <p>Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri</p> <p>Comisia pentru agricultura, silvicultura, industrie alimentară și servicii specifice</p> <p>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale</p> <p>Ministerul Mediului și Padurilor</p> <p>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii</p> |
|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Planul national de modernizare a culturii organizationale rome este un Plan de Actiune Comunitar (PAC) de incurajare, mobilizare si auto-organizare a comunitatilor locale rome in ameliorarea propriei situatii. Acesta prezuma ca romii insisi doresc schimbarea, adaptarea la noile standarde ale societatii postindustriale/postmoderne si ca ei sunt cei mai in masura sa-si impuna iesirea din criza, fara imixtiunile “civilizatoare” dinafara. Astfel, la frontiera dintre sociologie si antropologie culturala, modernizarea *culturii organizationale* este o solutie in planificarea și evolutia culturala, reintegrării “ghetourilor” in comunitatea locala, ca regandiri ale culturii nationale, printr-o re-convertire modernizatoare a cunoasterii si adaptarii la noul context global. Prin aceasta noua coeziunea sociala, multiculturalista, inlocuind vechea teorie demo-liberala a integrarii sociale, se poate sconta pe o incluziune activa a grupurilor defavorizate. *O componenta esentiala a acestei guvernarii corporatiste tine de elaborarea si implementarea unor programe pentru promovarea in interiorul organizatiilor si comunitatilor rome a normelor etice si a standardelor sociale si etnocomunitare (de la drepturile fundamentale ale omului si drepturile cetatenesti, la actiuni de dezvoltare comunitara si modernizare a educatiei si culturii organizationale rome, in scopul combaterii excluderii sociale, discriminarii si rasismului).*

Premiza succesului acestei socializarii organizationale prin redresarea si revitalizarea culturii organizationale rome, este (re)facerea retelelor de comunicare, dialog si schimb, ca curea de transmisie a cunostintelor si Cunoasterii intre sectoarele cunoasterii specializate ale unui “Centru” al culturii organizationale rome (ca mecanism de reinterpretare si perceptivitate a normelor si valorilor) si cunoasterea publica a “periferiei” (enclavizata, intr-o multitudine de subgrupuri rome si asociatii, in varii niveluri de conformism, fara procese de evaluare). Acest fapt poate asigura o resolidarizare a comunitatilor rome si dezvoltarea acestora, prin reproducerea normelor si valorilor integrative, intr-un echilibru fertil intre forma si fondul culturii organizationale rome, intre ceea ce etnogeneza roma a definitivat si ceea ce a ramas (probabil definitiv) nerezolvat si trebuie dezvoltat. Cadrele multiple de diagnoza ale comunicarii “in cerc” ar permite o evaluare critica si continua, la standarde de recunoastere publica, dezvoltand o masa critica de participare, prevenind riscul rupturilor, desolidarizarii, contraculturii.

Unificarea vocabularului ideilor, prin cultivarea unei inteligentzii active, unificarea culturii romani, formarea unei pietre interne a publicatiilor si audiovizualului, care sa impuna coduri comune de “lectura”, in perspectiva formarii unui public rom avizat, sunt preliminariile de fiabilizare a acestor centre si retele structurate, care sa stabileasca atat re-conectarea comunitatilor rome, cat si dialogul

fertil cu acestea. In secundar, aceasta “spirala a cunoasterii” va fi definitorie asupra modului in care elitele rome se doteaza cu planuri de observatie si isi construiesc criteriile ale “adevarului”, “dreptatii”, “frumosului”, “binelui” etc.

In acelasi sens, semnalele negative fata de anumite cutume rome (casatoriile pretimpurii, exploatarea muncii copiilor, violenta familiala, statutul si rolul femeii rome) nu inseamna ca valoarea memoriei colective/culturii este depreciata si trebuie abandonata, ci ca este necesara o reajustare periodica a acesteia, pentru a o acorda cu modernitatea. Conform acestei viziunii, comunitatile rome traditionale si nomade, in aceeasi masura cu cele sarace si “romanizate”, au nevoie de “hibridari” dinamice cu modele culturale de succes, sinteza acestor tendinte trebuind sa evolueze inspre o ontologie etnica menita sa cristalizeze un sistem de valori, norme si comportamente stabile si reprezentative, o identitate culturala si sociala care sa fie receptata pozitiv, in special de romi, pentru a contracara efectele actualei identitati stigmatizatoare. In aceasta perspectiva, este mai importanta deplasarea orientarii obsedante dinspre amenintarile „riscurilor obiective” spre modul in care romii sunt implicati in procese care trimit la actiune, inovatie si decizie, spre o integrare in toate sistemele de comunicare.

In limitele unui relativism cultural, care sa tina cont de dificultatea (re)constructiei organizationale, a unei identitati rome pusa fie sub semnul unei alteritati radicale, fie a unei similaritati totale, este preferabila in locul unei variante etnice rome substantiale a uneia subiective si dinamice, subsidiare, deschisa redefinirilor, reinterpretarilor trecutului, “neotraditionalismului” si “indigenizarii modernitatii”, operand hibridari si avand obiective ferme pentru a fi contemporana cu noua redefinire a identitatilor statelor din cadrul UE, a Europei insasi. O asemenea solutie pare mult mai viabila, atat in privinta costurilor, cat si al “vectorului juridic al impartirii bunurilor”, ca o reparatie fireasca pentru romi - “mostenire comuna a Europei.

In constructia noii societati mondiale, in linia unui “capitalism social” preocupat de echilibrul balantei “coeficientului de inegalitate” dintre bogati si saraci, multiculturalismul concepe comunitatea si dezvoltarea acesteia ca spatiu subsidiar in care se desfasoara relatiile sociale, locul definirii eului, valorilor si normelor sociale, centru al cooperarii pentru indeplinirea obiectivelor comune. Dezvoltarea comunitara mizeaza in mod deosebit pe *capitalul uman* (educatie, lidership), *capitalul cultural* (engramarea “organica” a valorilor modernitatii, prin reinventarea continua a traditiei etnominoritare) si *capitalul social* (participarea la procesele din interiorul comunitatii). Subsidiaritatea, ca limitare a caracterului etnocentric la dimensiunile strict necesare satisfacerii nevoilor identitare si promovarii unui caracter inclusivist al comunitatii, permite o reala deschidere fata de alteritate, recunoastere si respect reciproc, ca dialog intercultural egal in cadrul cetateniei democratice active.

Planul national de modernizare a culturii organizationale rome este un proiect “in retea”, care are la baza 47 de **Planuri Judetene pentru Romi** (inclusiv cele 6 sectoare ale Bucurestiului), care vor cuprinde, din 2010, ca pre-testare, cate 10 localitati cu un numar semnificativ de romi/per judet (470, la nivelul Romaniei), la care se vor adauga **Centrele de informare si consultanta pentru romi** deschise in tarile in care migratia romilor romani este semnificativa

Planul national de modernizare a culturii organizationale rome se desfasoara in cadrul unui dialog public, asigurat de Parlamentul Romaniei, in stransa cooperare cu Guvernul Romaniei si administratia publica locala, prin *Subcomisia Parlamentara pentru Romi* si *Centrele Judetene pentru Romi*, ca structuri parteneriale de management al PNR. Puterea acestor agenti organizationali, ca “strategi ai schimbarii”, si a impactului interventiei PNR asupra “receptorilor” (romii insisi) vor fi evaluate periodic, calitativ si cantitativ,